

WETENSCHAPPEN &
BIO-INGENIEURSWETENSCHAPPEN

De Onderzoeksgroep

Cosmopolis Centre for Urban Research

nodigt U graag uit op de openbare verdediging van het proefschrift van

Jeanne Mosseray

ter behaling van de graad van Doctor in de Wetenschappen

Gezamenlijk doctoraat met KU Leuven

Titel van het proefschrift:

Investigating the renovation of the large social housing estate of Peterbos. Insights for a reflexive practice at the nexus of urban planning and ethnography.

Promotors:

Prof. dr. Michael Ryckewaert (VUB)

Prof. dr. Viviana D'Auria (KU Leuven)

Prof. dr. Nele Aernouts (VUB)

De verdediging heeft plaats op

Donderdag 18 januari 2024 om 16u in aula

D.2.01

Samenstelling van de jury

Prof. dr. Fabio Vanin (VUB, voorzitter)

Dr. Valerie De Craene (VUB, secretaris)

Prof. dr. Guido Geenen (KU Leuven)

Prof. dr. Maria Anita Palumbo (ENSASE)

Dr. Marie Stender (Aalborg University)

Curriculum vitae

Jeanne Mosseray werd opgeleid als antropologe aan de UCLouvain, waar ze onderzoek deed naar immigratie en Europese steden. Ze vervolgde haar studies in urbanisme en strategische planning aan de KU Leuven. Nu, als "urbanist-antropoloog", combineert ze sociaal-ruimtelijk onderzoek en stedenbouw. Haar belangrijkste onderzoeksfocus ligt op sociale woonwijken en de inclusie van de bewoners in de stad via stedenbouw. Ze kreeg de kans om haar doctoraatstraject af te ronden dankzij haar deelname aan het Europese onderzoeksproject 'SoHoLab: the regeneration of large-scale social housing estate through LivingLab'.

Abstract van het doctoraatsonderzoek

Dit doctoraat onderzoekt hoe interdisciplinaire onderzoek, dat etnografie en stedenbouw combineert, kan bijdragen tot een situatieve en geïntegreerde regeneratie van sociale hoogbouwwijken. De regeneratie van naoorlogse grote sociale woonwijken in Europa wordt gekenmerkt door een fragmentarische en sectorale benadering. Dit is ook het geval in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, waar verschillende diensten van sociale huisvestingsmaatschappijen onafhankelijk functioneren, met een technische dienst die voornamelijk focust op de energetische renovatie van de gebouwenscil, en een sociale dienst die instaat voor het ondersteunen van bewoners. Nieuwe regeneratieprogramma's streven naar een meer holistische benadering die zowel de ruimtelijke als de sociale problemen van deze wijken aanpakt. Deze programma's gaan echter vaak uit van conventionele aannames over hoogbouwwijken, door zich primair op de ruimtelijke vorm van modernistische woonwijken te richten, die als monofunctioneel en onleefbaar worden beschouwd, of te focussen op het aanpakken van "afwijkende" sociale kwesties zoals misdaad, sociale wanorde, concentratie van huishoudens met lage inkomens en hoge werkloosheidscijfers. Hoewel verschillende sociale en planningstheorieën en - benaderingen werden ontwikkeld om de sociaal-ruimtelijke context van bewoners in grootschalige sociale wijken te onderzoeken en aan te pakken, gaapt er ook in de academische wereld een discipline kloof. Theorieën en benaderingen blijven vaak geclusterd in ruimtelijke of sociale disciplines, met beperkte interactie tussen beide.

Dit onderzoek startte vanuit de hypothese dat de huidige 'participatieve wending' in de stedenbouw tekort schiet om de sociale en ruimtelijke mechanismen en dynamieken in regeneratieprocessen volledig te begrijpen. Via actieonderzoek in de sociale hoogbouwwijk in Peterbos, Brussel, ging het na hoe het erkennen van de dagelijkse praktijken van bewoners, door middel van etnografische methoden, de toekomstige transformatie en het onderhoud van de site zou kunnen ondersteunen. Op methodologisch vlak werd onderzocht hoe etnografie enerzijds een transformatief en prospectief perspectief kan aannemen en hoe stedenbouw anderzijds sociale kennis kan incorporeren.

Het doctoraat stelt een nieuwe en innovatieve benadering voor die "institutional ethnography" en "spatial ethnography" combineert, gebaseerd op het concept van "architectural anthropology" ontwikkeld door Stender en Yaneva (2021). Door methoden, concepten en epistemologieën te integreren die gebaseerd zijn op empirische ervaringen opgedaan tijdens het veldwerk in de sociale hoogbouwwijk in Peterbos, Brussel, tracht het doctoraat de sociaal/ruimtelijke en analytisch/projectieve dichotomie tussen antropologie en stedenbouw te overwinnen. Het stelt een reeks elementen voor die nodig zijn om de gebruikte benadering van het onderzoek te reproduceren, inclusief het in vraag stellen van de positie en vaardigheden van de onderzoeker(s), het definiëren van de te onderzoeken context en het pleiten voor een gesitueerde en transformerende houding van betrokken actoren.